

Concept Update Dorpsplan

Werkgroep Verkeer en Verkeersveiligheid

Belangrijke aandachtspunten in het bestaande dorpsplan voor wat betreft het onderdeel verkeer zijn bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Voor wat betreft bereikbaarheid kunnen we concluderen dat deze nog steeds uitstekend is. Laren ligt op een kruispunt van een aantal belangrijke verbindingen, en er zijn geen maatregelen genomen waardoor de bereikbaarheid van Laren zou zijn verminderd. Voor wat betreft verkeersveiligheid is een aantal projecten afgerond waardoor de verkeersveiligheid is toegenomen. Het gaat hier om het uitbreiden van het 30 km/u gebied in de dorpskern, de introductie van een 60 km/u zone in het buitengebied, de herinrichting van de Holterweg in de dorpskern en de herinrichting van het kruispunt bij de kerk.

Op basis van signalen uit de Larense bevolking zijn er toch nog 2 belangrijke zaken aan te wijzen die aandacht vragen. Het gaat hier om de verkeersveiligheid en oversteekbaarheid van met name de Dorpsstraat, en de verkeersveiligheid in het buitengebied, met daarbij speciale aandacht voor de Ooldselaan.

Veiligheid en oversteekbaarheid Dorpsstraat

Wij hebben een aantal direct betrokken partijen uitgenodigd om gezamenlijk van gedachten te wisselen over de problematiek en over mogelijke oplossingen. Het betrof hier onder meer ondernemers, bewoners, vertegenwoordigers van zorginstellingen, ouderen en schoolgaande jeugd, politie en veilig verkeer Nederland. Het is gebleken dat een ruime meerderheid van de aanwezigen vindt dat de verkeersveiligheid en de oversteekbaarheid problematisch zijn en dat er maatregelen zouden moeten worden genomen. Belangrijke oorzaak van de problemen is de gereden snelheid in de dorpskern. Metingen laten zien dat vrijwel alle automobilisten de maximaal toegestane snelheid van 30 km/u overschrijden. Dit geldt niet alleen voor personenauto's maar ook voor vrachtverkeer. Hoewel de maximum toegestane snelheid op de Dorpsstraat 30 km/u is, is de weg niet als zodanig ingericht. Dit maakt dat er niet of nauwelijks wordt gehandhaafd. Voorlopige aanbevelingen zijn dan ook om de weg wel als 30 km/u weg in te richten, een snelheid remmende voorziening zoals een as-verspringing te gaan toepassen na binnenkomst van de dorpskern vanuit de Rengersweg, een matrixbord met bijv. een *smiley* te plaatsen en een voetgangersoversteekplaats te realiseren. Verder verdient het aanbeveling om nader te onderzoeken in hoeverre een aanpassing van de aansluiting met de Holterweg problemen kan oplossen. Bij alle mogelijke oplossingen werd door met name een aantal ondernemers naar voren gebracht dat de maatregelen niet moeten resulteren in minder verkeer, en dat kosteneffectiviteit voldoende groot moet zijn.

Veiligheid in buitengebied, met name de Ooldselaan

Wij hebben bewoners van de Ooldselaan uitgenodigd om over de verkeersveiligheidsproblematiek op deze weg van gedachten te wisselen. Ook is gesproken over mogelijke oplossingen. Duidelijk werd dat niet zozeer de intensiteit maar eerder de gereden snelheden het grootste probleem zijn. Verder wordt elke maatregel die de verkeersintensiteit beperkt als niet haalbaar gezien, vanwege eerder genoemde weerstand bij een aantal ondernemers. Het gehele buitengebied is een 60 k/u zone, waarbij op elke kruispunt of aansluiting de voorrang niet geregeld is. Enige uitzondering is de Ooldselaan, waar alle verkeer vanuit de zijrichtingen voorrang moet verlenen. Gemeente Lochem geeft aan dat het feit dat Ooldselaan is aangeduid als hoofdfietsroute hier debet aan is. Gereden snelheden op de Ooldselaan zijn zeer fors, vaak wordt zelfs 100 km/u overschreden. Echter er wordt niet gehandhaafd, met name niet omdat de weg niet als 60 km/u weg is ingericht.

Een ander punt van zorg is de onveilige situatie bij de 'knip' en de wegversmallingen die niet of nauwelijks een snelheid remmende werking hebben en die eerder voor onveilige situaties zorgen.

Het voornemen is om met de politie in overleg te gaan aan welke eisen de weg minimaal moet voldoen opdat handhaving kan plaatsvinden. Hierbij stellen wij een continue handhaving voor met bijvoorbeeld matrixborden, flitspalen en/of kentekenregistratie. Verder stellen we voor de 'knip' op een zodanige manier te herinrichten dat er een snelheid reducerende werking vanuit gaat, bijvoorbeeld door de aanleg van een rotonde, en wij stellen voor de wegversmallingen op de Ooldselaan te verwijderen.

Verder is de toestand van de bermen een algemeen punt van aandacht voor het gehele buitengebied. Niet zelden worden bermen kapot gereden waardoor er voor met name fietsverkeer gevaarlijke gaten naast het asfalt ontstaan. Ook zou er vaker moeten worden gemaaid opdat fietsverkeer niet langer hoeft uit te wijken om bijvoorbeeld brandnetels te ontwijken.

Tot slot, waarschijnlijk als gevolg van filevorming op de A1 wordt steeds vaker de sluiproute via Oude Deventerweg en Ooldselaan gebruikt. Ook de verkeersveiligheid op deze route verdient aandacht, waarbij voor deze route wel gedacht mag worden aan intensiteit beperkende maatregelen daar dit verkeer niet door de dorpskern rijdt en dus voor ondernemers geen mogelijke toegevoegde waarde heeft.

Fietsdorp Laren

Dorpsplan 2010/Bestaande situatie Fietsdorp

In het vorige dorpsplan wordt gesproken over aanleg van nieuwe fiets- en wandelpaden. Sindsdien zijn er wandelommetjes gemaakt en die staan op de website van Laren Leeft. In 2014 is er een Heuvel wandeltocht (7,9 km of 11,5km) gemaakt door mensen van de Heuvelwerkgroep. Deze wandelroutes zijn te koop bij de VVV in Laren en Lochem. In 2016 wordt het wandelnetwerk Achterhoek geopend en dit geeft vele wandelmogelijkheden in en rondom Laren.

De Ooldselaan is aangemerkt als hoofdroute voor fietsers. Wij willen hier graag een alternatief voor bedenken. Nadat het Lendenpad in de Schoolt is aangelegd, is er voor fietsers vanuit Laren of Bathmen een veel veiliger en mooiere route om via allerlei binnenwegen naar het andere dorp te fietsen. Een gedeelte van de Possenweg is nu nog zandweg maar na de asbestsanering wordt het een met puin verhard pad. Dit biedt de fietser dan de mogelijkheid om, niet over zandwegen en zonder gebruik te hoeven maken van de Ooldselaan, Bathmen te bereiken. Of per fiets de carpoolplaats bij de A1 te bereiken.

Naast uitbreiding van fietsmogelijkheden zijn we bezig om Laren als Fietsdorp op de kaart te zetten.

Het initiatief voor Fietsdorp Laren is ontstaan vanuit Toeristenbelang Laren, de Stichting Fietsvierdaagse De Achterhoek en Wakker Laorne. Hier verder genoemd als werkgroep Fietsdorp Laren.

Waarom Fietsdorp Laren?

Het Fietsdorp Laren ligt in Gelderland, dichtbij de Hanzesteden Deventer en Zutphen. Vanuit dit mooie dorp zijn er fietstochtjes te maken naar de Sallandse Heuvelrug, langs de IJssel, de Veluwe en Twente en niet vergeten in onze eigen Achterhoek. Het afwisselende coulisselandschap, het rustgevende platteland en de vriendelijke bevolking zijn de waarden die we kunnen bieden aan de toeristen en dagjesmensen.

Er is in 2013 een project- en marketingplan gemaakt. In 2014 is deze gepresenteerd tijdens de Algemene Leden Vergadering van Wakker Laorne. In hetzelfde jaar heeft de werkgroep ansichtkaarten laten maken en die uitgedeeld bij de Fietsvierdaagse en bij de activiteiten van Toeristenbelang.

Een groot succes was de fietstocht Fiets en Bekijk Tuinen en Kunst. Bij al deze activiteiten is de banner van Fietsdorp Laren opgehangen.

In 2015 zijn door de werkgroep welkomstborden aan lantaarnpalen bevestigd en zijn er een website en een facebookpagina gemaakt. Er zijn enkele promotionele acties ondernomen zoals bijvoorbeeld een zoekactie naar een fietsje tijdens de fietsvierdaagse en het fietsmenu van Aris Frieterie.

Het is nu mogelijk om de Heuvel fietstocht (19,7 km), gebaseerd op het boek van H.W. Heuvel Oud-Achterhoeks Boerenleven, te fietsen.

Toeristenbelang en de Wielergroep Laren hebben afgelopen november gezamenlijk een spannende ATB toertocht 's avonds georganiseerd. Deze is zeker voor herhaling vatbaar.

Gewenste situatie

Hierboven is in het kort geschetst wat er is gebeurd na de lancering van het plan Fietsdorp Laren. Volgens ons moet er nog veel meer gebeuren om Laren een echt fietsdorp te laten zijn.

Aandachtspunten zijn en blijven:

- Aanleg en onderhoud van fietspaden.

- PR en marketing om landelijke bekendheid van Fietsdorp Laren te krijgen.
- Gevoel dat je je in een fietsdorp begeeft.
- Uitbreiding van fietsroutes
- Uitbreiding van fietsmogelijkheden (tandems, atb's, steps)
- Samenwerking met VVV, Lochem 3.0, horeca en recreatieondernemingen.
- Kunstuitingen op fietsgebied
- Zoektocht naar een all weather accommodatie met het thema fietsen.

Niet alleen de werkgroep Fietsdorp, maar iedere inwoner van Laren kan zijn of haar steentje aan Fietsdorp Laren bijdragen. Ideeën, opmerkingen, kansen, uitdagingen en kritiek zijn dus van harte welkom. Contact kan via de facebookpagina Fietsdorp Laren of mailen naar recreatie_en_toerisme@wakkerlaorne.nl

Wonen

Huidige situatie wonen.

Enkele maanden na de presentatie van het dorpsplan in januari 2010 werd op 29 april de nieuwbouwwijk Westermark officieel opgeleverd. Het woningbestand werd hiermee met 92 woningen vermeerderd. In 2015 werden daar nog eens 8 appartementen bij het Grandcafé 't Langenbaergh aan toegevoegd. De ruimte voor deze nieuwbouw werd gecreëerd door de sloop van de oude feestzaal "De Delle".

Ook werden in het kader van de Functieverandering Agrarische Bebouwing, in de volksmond ook wel Rood-voor-roodregeling genoemd, enkele woningen in het buitengebied aan dit bestand toegevoegd.

Op het nieuwbouwplan Schoneveld werden in 2015 de eerste 15 van de ca. 75 geplande woningen opgeleverd.

Op 28 november 2015 werd het woonzorggebouw 't Talma, achter de voormalige melkfabriek geopend en op 1 december daaropvolgend konden de eerste bewoners er hun intrek nemen. 't Talma bevat 24 wooneenheden met 24-uurszorg.

In de kern en het buitengebied van Laren (website Funda) staan in februari 2016, buiten de nog geplande en in aanbouw zijnde nieuwbouw op Schoneveld en op de plaats van de oude landbouwschool (10 grondgebonden woningen) nog ruim 50 woningen, veelal in de hogere prijsklasse, te koop.

Gewenste situatie.

In het dorpsplan lezen we, dat Laren een dorp moet blijven met een open (en groen) karakter. De nieuwbouw in de afgelopen periode heeft aan dit streven geen afbreuk gedaan. Er wordt getracht de nieuwbouwplannen zoveel mogelijk te laten aansluiten bij het dorpse karakter, d.w.z. geen hoogbouw, zoveel mogelijk aan de rand van het dorp met voldoende ruimte voor groen, spelen en parkeren. Er moet een natuurlijke overgang ontstaan tussen platteland en de kern: het buitenaanzicht van het dorp past in de landelijke omgeving van Laren.

Omwonenden en toekomstige bewoners worden in een vroeg stadium betrokken bij de stedenbouwkundige aspecten, zodat hun visie kan worden meegewogen bij de totstandkoming van het uiteindelijke plan.

Het nieuwbouwproject Schoneveld wordt in een drietal fasen gerealiseerd, met als geplande horizon 2019. Hiermee wordt getracht te voorkomen dat de Larense woningmarkt in een overspannen situatie terechtkomt, waarin vraag en aanbod nog verder uit balans raken. Indien nodig zal de horizon van het plan op een later tijdstip gelegd moeten worden.

Visie op wonen

Met de nog geplande en in ontwikkeling zijnde nieuwbouw en de te koop staande woningen lijkt de woningmarkt in Laren voor de komende 5 tot 10 jaar haar verzadigingspunt te naderen.

Vraag blijft of de diversiteit aan woningen ook voldoet aan de behoefte. Bij de nieuwbouwprojecten ziet de gemeente erop toe dat er een mix van goedkoop, middelduur en dure woningen wordt gebouwd, zodat ook starters de mogelijkheid wordt geboden een woning te kopen.

Het huurwoningbestand zal voorlopig niet verder worden uitgebreid. Viverion heeft te kennen gegeven niet van plan te zijn sociale huurwoningen te bouwen in Laren. Volgens een onderzoek dat zij in 2015 heeft gedaan is er geen behoefte aan uitbreiding van het sociale huurwoningbestand, o.a. vanwege het gebrek aan potentiële huurders, die voldoen aan het criterium (maximaal jaarinkomen voor 2016 € 35.739).

Het zou goed zijn als er zich investeerders melden voor de realisatie van particuliere huurwoningen. Echter het inzicht aan de behoefte aan dergelijke woningen ontbreekt. Een oproep (tot twee keer toe in de Berkelbode en op de Wakker Laorne site) om met potentiële bewoners en geïnteresseerden van gedachte te wisselen over de invulling van het "Gat van Laren" heeft niet tot een positieve respons geleid. In een dergelijk gesprek had zeker ook de mogelijkheid van particuliere huur besproken kunnen worden.

Ook senioren moeten zolang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen. Bouwonderneming Nikkels en makelaar Beltman willen daarvoor met geïnteresseerden in gesprek. Zij kunnen dan hun woonwensen kenbaar maken. Nikkels is o.m. eigenaar van een 15-tal kavels in het middengebied van Schoneveld. Zij wil zo nodig op die kavels gelijkvloers wonen realiseren, de ontwikkeling van de woningen aanpassen aan de behoefte van de senioren en de huidige kavelindeling herzien. Het gesprek staat in de eerste helft van dit jaar (2016) op de agenda. V.w.b. de FAB-regeling heeft de raad ingestemd met een hernieuwde uitgave van de eisen om in dit kader vervangende bebouwing toe te staan. Onderdeel van deze hernieuwde uitgave is de mogelijkheid om de bouwrechten te clusteren naar de rand van een van de kernen. Uitgangspunt hierbij is dat er ruimtelijke kwaliteitswinst moet zijn. In dit kader heeft de raad ook het groene licht gegeven voor de ontwikkeling van vier woningen aan de Zutphenseweg, aan de rand van het dorp. De raad heeft daarbij opgemerkt dat er alleen in het buitengebied, waar de sloop van de agrarische bebouwing plaatsvindt, kwaliteitswinst is te behalen.

Wakker Laorne heeft er bij de raad op aangedrongen om in voorkomende gevallen (ook) in de toekomst de belangenvereniging en omwonenden te consulteren bij het aanwijzen van een gebied, waar clustering optimaal tot haar recht kan komen.

Laren Energie

Kort na de totstandkoming van het dorpsplan is de werkgroep Laren Energie opgericht. Al vrij snel besloot men zich met het project VEDEL te richten op een bepaald gebied.

Duurzaamheid is een 'lastig' begrip, en het kost een lange adem om bewoners mee te krijgen. Deze ervaring had Adel al, maar ook Vedel liep hier tegen aan.

Geleerd van de ervaringen van Adel, besloot men de zoektocht naar oplossingen dicht bij huis te houden en uiteindelijk te vertalen in concrete praktische oplossingen. Het feit dat Vedel over een vele malen kleiner budget beschikte dan buurman Adel, was overigens hierin absoluut niet doorslaggevend.

Men besloot al snel na de start om zich in eerste instantie te richten op energieneutraliteit en klimaatneutraliteit voorlopig even te 'parkeren'. Het vergroten van de bewustwording, het idee dat het in de toekomst toch echt anders moet, had de grootste prioriteit en ook dit bleek in de praktijk best lastig. Lastig om collega bewoners bij de pilot te betrekken en betrokken te houden.

Het feit dat het aantal betrokken bewoners min of meer gelijk bleef en niet groeide, heeft voor de nodige teleurstelling gezorgd en geleid tot perioden van stilstand en zoeken naar antwoord op de vraag "moeten we nog wel verder?".

Na een periode van wikken en wegen, advies inwinnen, heeft men in september 2014 besloten dat stoppen geen optie was, alle tijd en energie van de afgelopen periode mocht niet verloren gaan, maar dat nu wel de tijd van praktische uitvoering aangebroken was.

Al met al kan gesteld worden dat de belangstelling van burgers voor duurzaamheid niet erg groot is. Het is dus aan de overheid en de commercie om dit verder vorm te geven.

En aan Laren Energie om daar op in te spelen

Voor de komende tijd staan op het programma:

- Creëren van het VEDEL solarpark en daarmee samenhangend een duurzaamheidsadvies op maat.

- Lokaal stoken op streekhout bevorderen, bewoners hebben aangegeven zelf te willen oogsten, de huidige houtsingels en wallen zelf structureel te onderhouden evenals toekomstig aan te planten singels en wallen. De met subsidie van de gemeente aangeschafte zaag/kloofmachine kan daarbij goede diensten bewijzen. De bedoeling is om dit meer projectmatig aan te pakken.

Sociale paragraaf

Reeds bij de presentatie van het Dorpsplan in 2010 werd er op gewezen dat de sociale paragraaf ontbrak. Enkele onderdelen van dit thema kwamen wel aan bod, maar waren verdeeld over meerdere hoofdstukken. Nu het sociale domein steeds meer wordt gedecentraliseerd is er alle reden om in de herziening van het Dorpsplan een sociale paragraaf op te nemen.

Bestaande situatie

Het sociale domein is een breed begrip met veel facetten. In het bestaande Dorpsplan is al een en ander benoemd bij de paragraaf over voorzieningen. Daar is bijvoorbeeld genoemd dat voor de ouderen de woonplus voorziening 't Ruempol aanwezig is in Laren. Ook zijn er op de Vonkert, de Molenbeek en de Laarkamp seniorenwoningen. Met de komst van 't Talma is er nu ook een verpleeghuisvoorziening in Laren. Daarmee is een compleet aanbod aan ouderenvoorzieningen in fysieke zin in Laren voorhanden.

Naast deze voorzieningen zijn er nog tal van andere voorzieningen die een bijdrage leveren aan het sociale leven in Laren zoals kerk en Kulturhus, de scholen en de sportvoorzieningen enz. Ook de winkelvoorzieningen vervullen een belangrijke rol in dit verband. Het zijn allemaal ontmoetingsplekken van betekenis, denk aan de supermarkt als voorbeeld hiervan.

Naast de hardware in de vorm van gebouwen is er uiteraard het sociaal netwerk. In Laren is het verenigingswerk rijk ontwikkeld en via deze structuur worden veel mensen met elkaar verbonden. Dit geldt op het gebied van sport maar ook voor tal van andere gebieden (muziek, ontspanning enz.). Daarnaast zijn er andere structuren die de sociale cohesie in stand houden zoals de Protestantse Gemeente Dienst (PGD) met een uitgebreid netwerk van meer dan 80 personen die hun contacten hebben in de haarvaten van de Larense samenleving. Bij 't Ruempol (Vrienden van 't Ruempol) en bij de Vonkert worden veel activiteiten voor ouderen georganiseerd. Er kan vastgesteld worden dat hier een enorme inzet van vrijwilligers gevraagd wordt en gezien de ontwikkeling van de bevolkingssamenstelling (vergrijzing) kan hier een kwetsbaarheid ontstaan.

Samenvattend ontstaat het beeld dat het sociale voorzieningenniveau op een aanvaardbaar niveau verkeert. Het is lastig om dit op een objectieve manier vast te stellen. Oftewel de vraag rijst: is het werkelijk een aanvaardbaar niveau? Om deze vraag uit te diepen en met de resultaten aan de slag te gaan is in 2014 de dorpscontactpersoon (DCP) gedurende een periode van twee jaar aan het werk gegaan. Belangrijk resultaat van de analyse uitgevoerd door de DCP is dat er in Laren drie doelgroepen zijn die nader aandacht nodig hebben, te weten:

- Alleenstaande mannen van 55+
- Mensen met beperking en een afstand tot de arbeidsmarkt
- Jongeren in de leeftijd van 13 tot ca 21 jaar

Gewenste situatie

Het dorp Laren moet samen met het buitengebied een dynamisch geheel blijven waarin mensen en groepen van mensen zich thuis voelen en niet buiten de boot vallen. Hiervoor is het noodzakelijk dat de bestaande fysieke voorzieningen in stand blijven en in diverse vormen kunnen blijven functioneren als plekken van ontmoeting. Ook de formele en informele netwerken (bijvoorbeeld PGD respectievelijk naoberschap) zijn van onschatbare waarde om het gewenste niveau van sociale samenhang in stand te houden.

Visie op het sociale domein

Op basis van de bewegingen in het sociaal domein in de afgelopen periode kunnen de volgende ontwikkelingen worden vastgesteld:

- De voorzieningen op het sociale domein worden gedecentraliseerd, steeds meer taken komen bij de gemeente te liggen;
- Handhaving van de sociale voorzieningen wordt steeds kostbaarder en het gevolg is dat steeds meer verantwoordelijkheid bij de mensen wordt neergelegd en dat de gemeenschap zelf in oplossingen moet voorzien;

- De bevolking vergrijsst en daarmee ontstaat steeds meer behoefte aan het functioneren van een goede, robuuste sociale structuur op dorpse schaal.

Om afdoende antwoord te kunnen geven op de genoemde ontwikkelingen zullen er maatregelen genomen moeten worden in Laren. Het zal daarbij belangrijk zijn dat de bevolking op allerlei manieren zelf verantwoordelijkheid neemt en zorgt dat sociale kracht die aanwezig is in Laren wordt benut.

Acties

Een belangrijke constatering is dat een groot deel van de sociale dooradering van de samenleving is gebaseerd op de inzet van vrijwilligers. Door de leeftijdsontwikkeling van de bevolking komt er echter steeds meer druk te liggen bij de vrijwilligers en is het zelfs zo dat de vrijwilligers langzamerhand tot de doelgroep gaan behoren. Inzet op het behoud en werven van vrijwilligers is prioriteit. Dit geldt voor de verenigingen en voor allerlei andere bestaande structuren in en om het dorp.

De DCP heeft een aantal maatregelen voorgesteld en acties in gang gezet, vooral gericht op de doelgroepen die als kwetsbaar uit het onderzoek tevoorschijn zijn gekomen. Kortweg zijn de volgende initiatieven te noemen:

- Huiskamers van Laren → afstemming van dorp als verzameling van ontmoetingsplaatsen en zorg om aanwezigheid voldoende vrijwilligers
- De Ronde Tafel → ontmoetingsplek, samen eten
- Het Koffiehuis → ontmoetingsplek, laagdrempelig kopje koffie
- De Straattafel → ontmoetingsplek, plek voor een praatje
- Burgerbedrijf Werksaam → toegang arbeidsmarkt voor mensen met beperking
- Crossroad → inzet op nieuwe jongerencultuur in het dorp Laren
- Larens Vrijwillige Taxi Centrale → Zorg voor noodzakelijk vervoer

Daarnaast is het van belang om de Stichting Welzijn Lochem ook actief te laten zijn in Laren. Deze organisatie kan op diverse vlakken ondersteuning verlenen aan verenigingen en instanties die zich op sociaal vlak actief tonen in Laren.